

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แบบเก็บข้อมูลครั้งเดียว (Cross Sectional Study) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยมีแบบแผนการวิจัยรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แบบแผนการวิจัย

คุณลักษณะที่ศึกษา	เครื่องมือในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
1.ศึกษาลักษณะประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของมุสลิม	1.แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม	1.อิหม่าม คอเต็บ และสัปบุรุษ	1. หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของมุสลิม	1.แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ความเข้าใจการบริจาคโลหิต	1.อิหม่าม คอเต็บ และสัปบุรุษ	1. หาค่าร้อยละ (Percentage)
3.ศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิม	1. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิต 2. แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต	1.อิหม่าม คอเต็บ และสัปบุรุษ	1. หาค่าร้อยละ (Percentage) 2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) 3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

คุณลักษณะที่ศึกษา	เครื่องมือในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
<p>4. เปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมจำแนกตามลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต</p>	<p>1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม</p> <p>2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต</p> <p>3. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิต</p>	<p>1. อิหม่าม คอเต็บ และสัปบุรุษ</p>	<p>1. เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)</p> <p>2. เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มี 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ซึ่งเป็นการแจกแจง เอฟ (F-distribution) ซึ่งเป็นการแจกแจง เอฟ (F-distribution) ด้วยการใช้การแทนค่า</p> $F = \frac{S_1^2 / \sigma_1^2}{S_2^2 / \sigma_2^2} = \frac{\sigma_2^2 \times S_1^2}{\sigma_1^2 \times S_2^2}$ <p>3. ทดสอบความแตกต่างรายคู่เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ในข้อ 2 โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method)</p>

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่มุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจำนวน 108,368¹ คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้นำศาสนาอิสลาม คือ อิหม่ามและคอเต็บในแต่ละชุมชน และสัปบุรุษที่ไม่มีประวัติการบริจาคโลหิตในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี รวมจำนวน 400 คนซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane', 1973 : 727-728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 เมื่อ N = 108,368
 e = 0.05

เมื่อแทนค่า จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{108,368}{1+ 108,368 (0.05)^2} \\ &= 399.99 \end{aligned}$$

ผู้วิจัยขอปัดเป็นเลขกลม = 400

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 400 คน

¹ อ้างแล้ว หน้า 33

3.2.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการนำจำนวนมุสลิมทั้งหมดในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แล้วนำมาคำนวณ โดยใช้บัญญัติไตรยางศ์จากสูตรการกระจายตามสัดส่วน (นิยม ปุราคำ, 2517 : 167) ดังนี้

$$nh = \frac{(Nh) n}{N}$$

โดยที่ nh แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการในแต่ละชุมชน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เท่ากับ 400 คน

Nh แทน จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมดเท่ากับ 108,368 คน

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ชุมชน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เขตเทศบาล	38,527	142
นอกเขตเทศบาล	69,841	258
รวมทั้งหมด	108,368	400

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 13 ชุมชนจาก ทั้งหมด 18 ชุมชน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) บางครั้งผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์แทน

ตารางที่ 4 แจกแจงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะชุมชน

ชุมชน	ชุมชน/หมู่บ้าน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวมแต่ละชุมชน
		อิหม่าม	คอเต็บ	สัปบุรุษที่ไม่มี ประวัติการ บริจาคโลหิต	
เขต เทศบาล	อานาหารู	1	1	45	47
	สระบัวรัง	1	1	45	47
	จะบังติกอ	1	1	46	48
รวม		3	3	136	142
นอกเขต เทศบาล	บานา	1	1	24	26
	ตันหยงลูโล๊ะ	1	1	24	26
	คลองมานิง	1	1	24	26
	กะมียอ	1	1	24	26
	บาราโหม	1	1	24	26
	ปะกาสะรัง	1	1	24	26
	รูสะมิแล	1	1	24	26
	ตะลุโบะ	1	1	24	26
	บาราเฮาะ	1	1	23	25
	ปู้ยุด	1	1	23	25
รวม		10	10	238	258

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากรเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างได้แก่อายุสถานภาพการสมรสระดับการศึกษาด้านศาสนา ระดับการศึกษา ด้านสามัญอาชีพรายได้ของครอบครัวและลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสอบถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 5 ระดับจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตจำนวน 4 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนนของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางด้านศาสนาเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ทราบ	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่ทราบ	ให้คะแนนเท่ากับ 0

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิตมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ข้อความด้านบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1

ข้อความด้านลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1
เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5

3.3.2 การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Pre-test) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างนั้นคือมุสลิมในเขตเทศบาลคือชุมชนอานาเรูจำนวน 20 คนและในเขตชนบทคือตำบลรูสะมิแลจำนวน 20 คนเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องโดยนำผลของข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) คาดเดาผลการประเมินแบบสอบถามทั้งฉบับที่ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 จากนั้นจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ก. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษ
- ข. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิประกอบด้วย ตำราของไทยที่เกี่ยวกับโละหิต และบทบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคนโละหิตในทางกฎหมายอิสลาม
- ค. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยหนังสือตีพิมพ์อัลกุรอาน หนังสืออธิบายความหมายอัลหะดีษ หนังสือกฎหมายอิสลามต่างๆและตำราอื่นๆซึ่งเอกสารเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการค้นคว้าข้อมูลและหาข้อกฎหมายอิสลามต่างๆและตำราอื่นๆซึ่งเอกสารเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการค้นคว้าข้อมูลและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริจาคนโละหิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ง. แหล่งข้อมูลตติยภูมิประกอบด้วยสารานุกรม เอกสารทางวิชาการหรือข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐและรวมไปถึงการสัมภาษณ์ผู้รู้หรือนักวิชาการ

3.4.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ก. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
- ข. ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองที่ว่าการอำเภอเมืองปัตตานี สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครองเทศบาลเมืองปัตตานี
- ค. ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ง. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) คาดเดาผลการประเมินแบบสอบถามทั้งฉบับที่ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91
- จ. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
- ฉ. ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในการลงข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้หลักการวิเคราะห์ ดังนี้

1. หลักการอสุลุอัลฟิกฮ์ คือ สัดคุ อัลชะรออียฺและมะศอลิหุ อัลมุรตะละฮ์
2. หลักการเกาะวาอิด ฟิกฮียะฮ์ คือ เดิมของทุกสิ่งเป็นสิ่งที่อนุมัตินอกจากจะมีหลักฐานชัดเจนเป็นสิ่งที่หะรอม ความอันตรายจะไม่ลบล้างด้วยอันตรายเช่นเดียวกัน ความจำเป็นสามารถกระทำสิ่งที่ต้องห้ามได้ การป้องกันอันตรายเหนือกว่าการแสวงหาผลประโยชน์
3. หลักการตรรกวิทยา คือ หลักการกียาส(การเทียบเคียง)

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลของระดับความรู้ความเข้าใจ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามคะแนนที่ได้ซึ่งมีคะแนนเต็ม 40 คะแนนดังนี้

คะแนน

ความหมาย

0-13 คะแนน มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ

14-27 คะแนน มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

28-40 คะแนน มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง

3. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติการบริจจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของเบสท์ (Best, 1981 : 1)

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความหมาย

4-50 – 5.00 มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.50 – 4.49 มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย

2.50 – 3.49 มีทัศนคติในระดับไม่แน่ใจ

1.50 – 2.49 มีทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วย

1.00 – 1.49 มีทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. เปรียบเทียบทัศนคติทัศนคติการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัยลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยอายุสถานภาพระดับการศึกษาด้านศาสนาระดับการศึกษา ด้านสามัญอาชีพรายได้ของครอบครัวและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิต วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบดังนี้ 1) เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) 2) เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มี 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ซึ่งเป็นการแจกแจงเอฟ (F- distribution)

ด้วยการแทนค่า

$$F = \frac{S_1^2 / \sigma_1^2}{S_2^2 / \sigma_2^2} = \frac{\sigma_2^2 \times S_1^2}{\sigma_1^2 \times S_2^2}$$

และทดสอบความแตกต่างด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ (Sheffe's method)

1. ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง นำมาสรุปโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดกลุ่มความคิดเห็นโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตัวย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ตัวย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t = สถิติทดสอบ t (t-test)

df = องศาอิสระในการคำนวณตัวแปร (Degree of Freedom)

SS = ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)

MS = ค่ากำลังสองเฉลี่ย (Mean Squares)

F = ค่าสถิติ F (F-test)

Sig = ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

P = ความน่าจะเป็นในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Probability)

< = น้อยกว่า

> = มากกว่า

* = การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** = การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** = การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001